

Epigrafia grega

Codi: 100420
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500243 Estudis clàssics	OT	3	2
2500243 Estudis clàssics	OT	4	0

Professor de contacte

Nom: Marta Oller Guzmán
Correu electrònic: Marta.Oller@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

1. Aquesta assignatura es concep com una assignatura d'aprofundiment en l'estudi de la llengua i la civilització gregues mitjançant l'anàlisi i la interpretació de fonts epigràfiques en versió original, per això és molt recomanable que els estudiants que la triïn hagin superat totes les assignatures obligatòries de llengua grega incloses en els dos primers cursos del grau d'Estudis Clàssics.
2. D'entre les assignatures optatives de 3r/4rt es recomana haver cursat l'assignatura de Grec Micènic, atès que els seus continguts són en molts aspectes complementaris dels que seran tractats en aquesta assignatura.
3. Per últim, es recomana també el coneixement instrumental de les llengües modernes més habituals en la bibliografia especialitzada dels Estudis Clàssics (anglès, francès, italià i alemany), ja que es poden suggerir lectures en qualsevol d'aquestes llengües.

Objectius

- Aquesta assignatura forma part de la matèria "Fonts Clàssiques", els continguts de la qual es programen entre 3r i 4rt curs del grau d'Estudis Clàssics.
- Es tracta d'una assignatura optativa que cerca oferir als estudiants una primera aproximació a l'estudi dels textos epigràfics grecs mitjançant l'anàlisi, la traducció i el comentari d'una selecció d'inscripcions que siguin representatives de la riquesa i diversitat, tant formal com de contingut, dels testimonis escrits del món grec antic que ens han arribat directament, sense transmissió textual.
- L'assignatura permetrà també examinar les característiques generals de l'epigrafia grega i valorar l'aportació de les fonts epigràfiques al coneixement d'alguns aspectes concrets de la vida pública i privada d'aquell món, en la seva varietat geogràfica i evolució diacrònica.
- En darrer lloc, s'utilitzaran les inscripcions traduïdes i comentades com a instrument d'anàlisi de les diferents variants dialectals de la llengua grega d'època arcaica i clàssica.

Competències

Estudis clàssics

- Aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i la comprensió dels textos grecs i llatins.
- Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.

- Obtenir informació, a partir de l'estudi de les fonts escrites gregues i llatines, que permetin un accés a diferents aspectes dels realia (realitat sociocultural del món antic).
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les nocions de lingüística indoeuropea al coneixement de la llengua grega o llatina, segons correspongui.
2. Aplicar les tècniques que permeten comprendre de manera ràpida i global el text grec.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.
5. Detectar i extreure dades històriques i culturals rellevants de les fonts antigues.
6. Discutir i contrastar informació procedent de les fonts escrites i informació d'origen arqueològic en relació amb processos o fets històrics.
7. Explicar oralment i per escrit les característiques temàtiques i lingüístiques del gènere corresponent.
8. Fer servir bases de dades especialitzades per obtenir informació sobre la literatura o l'epigrafia antigues.
9. Localitzar informació veraç i significativa per a la lectura i interpretació de textos literaris o epigràfics.
10. Transcriure i interpretar textos epigràfics grecs.
11. Utilitzar amb eficàcia i de manera autònoma les eines filològiques bàsiques.
12. Utilitzar eines informàtiques, tant bàsiques (per exemple, processador de textos o bases de dades), com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional.
13. Utilitzar els principals instruments informàtics i de gestió de dades així com la tecnologia de la informació i la comunicació en general en el camp específic dels estudis clàssics.
14. Utilitzar textos epigràfics com a font històrica i literària.

Continguts

Els continguts d'aquesta assignatura es poden desglossar en tres apartats:

1. Introducció a l'estudi de l'epigrafia grega:
 1. Sistemes d'escriptura a Grècia.
 2. El suport material i l'execució.
 3. Marc cronològic i geogràfic de l'epigrafia grega.
 4. Els alfabetes epicòrics.
 5. L'alfabet jònic i la seva progressiva implantació.
 6. Els diferents tipus d'inscripcions.
 7. El testimoni epigràfic com a relíquia directa del passat.
3. Introducció a la dialectologia grega:
 1. La importància de l'epigrafia per al coneixement dels dialectes grecs.
 2. La fragmentació dialectal grega. Grups i subgrups dialectals.
 3. Innovacions, eleccions, arcaïsmes, tendències pandialectals.
 4. Cronologia absoluta i cronologia relativa.
5. Selecció d'inscripcions per a realitzar-ne l'anàlisi formal (paleogràfica i lingüística) i semàntica. El dossier, que es lliurarà a principi de curs, pretén oferir als estudiants una recopilació de textos epigràfics que mostrin la varietat formal i funcional del conjunt de les inscripcions gregues alfabètiques.

Metodologia

- La metodologia docent d'aquesta assignatura consistirà en alternar les explicacions teòriques de cadascun dels temes enumerats en el quadre anterior, amb la realització d'un seguit d'exercicis pràctics que ajudin els estudiants a familiaritzar-se amb la lectura i la interpretació dels textos epigràfics grecs.
- Al principi del curs es lliurarà un dossier amb una selecció d'inscripcions per treballar a classe.
- S'orientarà els estudiants per a la tria d'una inscripció, la lectura i interpretació de la qual caldrà fer fora de l'aula.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presentació dels continguts de l'assignatura en el marc aula.	25	1	1, 2, 4, 5, 6, 7, 10, 14
Realització d'exercicis pràctics de lectura i comentari d'inscripcions a l'aula.	18	0,72	1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 14
Tipus: Supervisades			
Comentari d'una inscripció.	15	0,6	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Lectura guiada de bibliografia especialitzada.	15	0,6	3, 6, 8, 9, 11, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Comentari d'una inscripció.	25	1	1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14
Lectura de bibliografia general.	25	1	3, 8, 9, 11, 12, 13
Realització d'exercicis i traduccions.	25	1	1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13

Avaluació

Per a l'avaluació es tindrà en compte:

1. l'assistència i el treball diari a classe (10%);
2. la presentació d'un breu estudi monogràfic sobre una inscripció concreta triada per l'estudiant amb el suport de la professora (30%);
3. un examen final en què caldrà fer la traducció i el comentari d'una inscripció amb l'ajut del diccionari. També s'inclouran preguntes sobre els temes i les inscripcions tractats a classe (60%).

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació, no podrà renunciar a ser avaluat; en altres paraules, no podrà optar a tenir un "No Avaluable" com a qualificació final.

A la Reavaluació* l'estudiant podrà recuperar la nota corresponent a l'examen final.

* Protocol de reavaluació (d'obligat compliment a la Facultat de Lletres).

Els estudiants de totes les titulacions de la Facultat de Filosofia i Lletres tenen dret a la reavaluació. Els professors estan obligats a reavaluar els estudiants que compleixen els següents requisits:

- Han d'haver-se presentat a totes les proves que consten en la guia docent de l'assignatura de l'any en curs
- Han de haver aprovat el mínim de proves estipulat pel professor.

Calendari de reavaluació

Les dates dels exàmens de reavaluació estan fixades per la facultat. És la responsabilitat de cadascú, professors i estudiants, saber la data que li correspon fer la reavaluació de la seva assignatura. Aquestes dates estan publicades a la web de la facultat el mes de juliol del curs anterior.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació a classe.	10	0	0	1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 14
Breu estudi monogràfic sobre una inscripció.	30%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14
Examen final	60%	2	0,08	1, 2, 5, 7, 10

Bibliografia

Tot seguit recollim alguns dels títols generals que serviran per iniciar-se en l'estudi de l'epigrafia i la dialectologia gregues. La bibliografia concreta de cada inscripció treballada a classe es lliurarà juntament amb el dossier de curs.

Epigrafia:

Manuels de consulta i d'informació general

Bérard, F.; Feissel, D.; Petit, P.; Rousset, D.; Sève, M. (2000). Guide de l'épigraphiste, Paris.

CORTÉS COPETE, J.M. (ed.) (1999). Epigrafía griega. Madrid.

GUARDUCCI, M. (1987). L'epigrafia greca dalle origine al Tardo Impero. Roma. [Conté bibliografia organitzada temàticament].

JEFFERY, L.H. (1961). The Local Scripts of Archaic Greece: a Study of the Origin of the Greek Alphabet and its Development from eight to the fifth centuries B.C. Oxford. [Rev. amb addenda d' A.W. JOHNSTON, Oxford 1990] = LSAG.

MCLEAN, B.H. (2002). An Introduction to Greek Epigraphy of the Hellenistic and Roman Periods from Alexander the Great down to the Reign of Constantine (323 B.C.-A.D. 337). Michigan.

REMY, B.; KAYSER, F. (1999). Initiation à l'épigraphie grecque et latine. Paris.

Repertoris

BERTRAND, J.-M. (1992). Inscriptions historiques grecques, traduites et commentées. Paris. [No incorpora el text grec, però les traduccions i els comentaris poden ser d'utilitat.]

EFFENTERRE, VAN H.; RUZE, F. (1994-1996). NOMIMA. Recueil d'inscriptions politiques et juridiques de l'archaïsme grec, I-II. Paris-Roma. [Conté bibliografia, notes crítiques, traducció i comentari de les inscripcions seleccionades.]

EGEA, I.M. (1988). Documenta selecta ad historiam linguae graecae inlustrandam. Salamanca.

HANSEN, P.A. (1983-1989). Carmina epigraphica graeca, I-II. Berlín- New York. = CEG.

MEIGGS, R.; LEWIS, I. (1971). A Selection of Greek Historical Inscriptions to the End of the Fifth Century B.C. Oxford (rv. 1989) = ML.

POUILLOUX, J. (ed.) (1960). Choix d'inscriptions grecques. Paris. [Reimp. l'any 2003 amb un suplement bibliogràfic a càrrec de G. Rougemont i D. Rousset]

- (1971). Nouveaux choix d'inscriptions grecques. Paris [reimp. 2005].

SCHWYZER, E. (1923). Dialectorum Graecorum exempla epigraphica potiora, Leipzig (reimp. 1987) = DGE.

Informació específica sobre l'epigrafia grega peninsular

HOZ, J. de (1995). "Ensayo sobre la epigrafía griega de la Península Ibérica". Veleia 12, 151-179.

HOZ, M. P. de (1997). "Epigrafía griega en Hispania". Epigraphica LIX, 29-96.

- (2014). Inscripciones griegas de España y Portugal. Madrid. = IGEP.

RODRÍGUEZ SOMOLINOS, H. (1998). "Inscriptiones Graecae antiquissimae Iberiae" (IGAI). In: J. MANGAS; D. PLÁCIDO (eds.). Testimonia Hispaniae Antiquae II/A, Madrid.

Publicacions periòdiques

Supplementum Epigraphicum Graecum = SEG.

Bulletin de Correspondance Hellénique = BCH.

Bulletin Epigraphique = Bull. Ep. [Es publica periòdicament com una secció dins de la Revue des Études Grecques (REG)]

Zeitschrift fur Papyrologie und Epigraphik (ZPE).

Pàgines web d'interès

Épigraphie grecque - Anthologies et recueils thématiques <<http://bcs.fltr.ucl.ac.be/EpiB3.html#EpiB31>> [Conté un recull de bibliografia referent a l'epigrafia grega des de títols generals fins a publicacions específiques organitzades temàticament].

Searchable Greek Inscriptions <<http://epigraphy.packhum.org/inscriptions>> [El Packard Humanities Institute s'encarrega de digitalitzar i fer accessibles les inscripcions gregues compreses tant en els repertoris d'inscripcions més usuals com en altres publicacions d'abast local, sovint de difícil accés. Es tracta d'una eina de gran utilitat, perquè permet fer recerques lèxiques i temàtiques, tot i que sovint no conté datació, comentaris ni aparat crític].

POINIKASTAS: EPIGRAPHIC SOURCES FOR EARLY GREEK WRITING <<http://poinikastas.csad.ox.ac.uk>> [Conjunt de documents, dibuixos i fotos procedents de l'Anne Jeffery Archive, l'arxiu de l'estudiosa dels alfabetes epicòrics grecs Anne Jeffery].

WEB de Epigrafía Griega <<http://webpages.ull.es/users/amarfer/index.html>> [Pàgina amb nombrosos enllaços sobre epigrafia grega dirigida pel Prof. Ángel Martínez de la Universidad de La Laguna].

[The Sara B. Aleshire Center for the Study of Greek Epigraphy](http://aleshire.berkeley.edu/resources) <<http://aleshire.berkeley.edu/resources>> [Web de la Universitat de Califòrnia, Berkeley, amb nombrosos enllaços sobre epigrafia grega].

Dialectologia

Manuais i introduccions generals

BUCK, C.D. (1928). The Greek Dialects. Grammar, Selected Inscriptions and Glossary. Chicago [reimp. 1955]

DUHOUX, Y. (1983). Introduction aux dialectes grecs anciens. Louvain-la-Neuve.

